

Beslut

**efter kvalitetsgranskning i ämnet slöjd i grundskolans
högstadium vid Bjärehovskolan i Lomma kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning vid Bjärehovskolan. Syftet med denna tematiska kvalitetsgranskning är att granska vissa kvalitetsaspekter i ämnet slöjd i grundskolans högstadium.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Bjärehovskolan i följande utsträckning:

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Eleverna får i hög utsträckning en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Eleverna ges i flera delar möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Ge eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Slöjdämnet omfattas i låg utsträckning av ett jämställdhetsperspektiv.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Organisera så att elevernas val av materialinriktning görs medvetet och underbyggt.

- Reflektera och diskutera olika frågor kring jämställdhet med eleverna samt utmana eleverna i val av material och metod utifrån föreställningar om kvinnligt och manligt.

Uppföljning

Huvudmannen ska **senast den 9 december 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2025:12684) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Inom denna frågeställning granskas om eleverna får ett aktivt lärarstöd genom hela arbetsprocessen som ger dem möjligheter att utveckla idéer samt utveckla och använda strategier. Vidare granskas om undervisningen är stimulerande, motiverande och utmanande samt om eleverna löpande och tillsammans med läraren får möjlighet till reflektion över process och resultat.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna får i hög utsträckning en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Processinriktat lärarstöd

Granskningen visar att lärarstödet i slöjdundervisningen är processinriktat och sker genom dialog i form av formativ respons.

Lärarstödet är utformat så att eleverna kan utveckla idéer och använda olika strategier för att lösa en uppgift. Lärarna i båda materialinriktningarna och elever berättar i intervjuer att varje arbetsområde inleds med en genomgång där läraren visar olika inspirationskällor för eleverna, bland annat i form av fysiska exemplar som finns i salen. I samband med detta går lärarna igenom olika material och verktyg som eleverna ska arbeta med. Eleverna söker även inspiration i böcker och tidigare elevarbeten som finns samlade i pärmar för att utveckla sina idéer. Eleverna berättar hur en arbetsprocess kan se ut och beskriver till exempel att de gör skisser och ritningar som diskuteras med läraren innan arbetet påbörjas. Eleverna berättar i intervju att de får stöd av lärarna att göra överväganden och medvetna val i samband med att de utformar uppgifter samt att lärare ger olika exempel på lösningar och låter eleverna välja hur de vill gå vidare i arbetet. Lärarna uppger att eleverna

gör val när planeringen är färdig och påbörjar tillverkningen. Lärarna och eleverna berättar att elever löpande får stöd i att prova olika tillvägagångssätt för att lösa en uppgift. Läraren i materialinriktningen trä och metall uppger att eleverna får prova tekniker på provbitar innan de bestämmer om tekniken ska användas i det egna arbetet, till exempel kan eleverna få prova att tälja på en provbit innan de bestämmer om tekniken ska användas i det egna föremålet. Lärarna berättar också att eleverna kan förändra färgval, montering eller uttryck under arbetets gång om de inte blir nöjda. En elev berättar till exempel att det blev fel när hen gjorde en smörkniv. Eleven hade skissat fel och läraren uppmuntrade eleven att prova olika tillvägagångssätt för att ändra formen på smörkniven. En annan elev ger exempel på när hen hade sytt fel i ett arbete och fick sprätta upp och göra om en del av arbetet eftersom felet inte gick att dölja.

Lärarna ger eleverna löpande stöd och återkoppling under pågående arbetsprocess. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna ställer olika typer av stöttande frågor under arbetsprocessen, till exempel om materialval och funktion, samt hjälper eleverna att hitta olika lösningar och uppmuntrar dem att tänka själva genom att ställa frågor om hur de tänker göra och vad nästa steg är. Det framgår även av Skolinspektionens lektionsobservationer att lärarna för en dialog med eleverna och ställer frågor under arbetets gång samt uppmuntrar eleverna att prova sig fram. I materialinriktningen textil samtalar exempelvis läraren med flera elever och ställer frågor som får eleverna att resonera kring sina val, såsom "vad händer om du syr på den här sidan?". När eleverna gör fel eller behöver justera något, exempelvis sprätta eller klippa om, får de stöd i att förstå vad som behöver ändras och utför sedan momentet själva. Under Skolinspektionens lektionsobservationer rör sig lärarna hela tiden runt i slöjdsalarna och visar på olika sätt hur elever kan göra och ger dem strategier att lösa arbetsuppgifter när de inte kommer vidare på egen hand. Lärarna anpassar och varierar stödet till olika elever under lektionen. Exempelvis samtalar läraren i materialinriktningen trä och metall med en elev som håller på att snida en slev. Eleven har gjort skaftet för smalt och läraren frågar eleven vad som kan hända med träet om det är för smalt. Eleven svarar att skaftet kan spricka. Läraren förklarar att skaftet behöver göras kraftigare för att minska risken att det spricker. Efter samtalet fortsätter eleven på egen hand med att göra om. I intervju med eleverna framkommer att läraren i materialinriktningen textil går runt till alla elever under lektionerna och kontinuerligt ger återkoppling på deras arbete. Läraren tar ibland ut elever för individuellt samtal för att återkoppla hur arbetet gått, vilka val de gjort eller hur eleven tänker kring sitt slutresultat. Eleverna uppger att läraren kommenterar hur arbetet går, ger positiv återkoppling på arbetet och hjälper eleverna vidare i processen.

Utmanande undervisning

Granskningen visar att undervisningen är motiverande och utmanande samt att arbetsformerna varierar.

Undervisningen är utformad så att eleverna oavsett kunskapsnivå stimuleras till utveckling. Av dokument som begärts in från huvudmannen och av intervjuer med lärare och elever framgår att alla elever får göra samma grunduppgift och att eleverna därefter får göra svårare projekt, extra uppgifter eller påbörja nästa termins arbete. Lärarna uppger också att eleverna kan anpassa och utveckla uppgiften genom egna val. Eleverna berättar att det finns uppgifter på olika nivåer och att de kan välja vilken svårighetsgrad de ska arbeta med. Eleverna beskriver att lärarna i båda materialinriktningarna uppmuntrar elever att lägga till detaljer eller vidareutveckla arbetet för att visa högre kunskaper. Eleverna ger exempel från materialinriktningen textil där sticka pannband beskrivs som en enklare uppgift och lovikavantar beskrivs som en mer avancerad uppgift. En elev uppger att det finns fastsatta lappar på färdiga arbeten där svårighetsgrad, storlek och mått framgår. En annan elev berättar att i materialinriktningen trä och metall får eleverna välja mellan två olika sätt att tillverka ramar på, där det ena alternativet är enklare och det andra mer avancerat. I intervju med lärarna framgår att eleverna lär sig grunderna inom olika tekniker innan de successivt får arbeta mer självständigt och med mera avancerade lösningar. Läraren i materialinriktningen textil uppger att vissa elever vill välja svåra tekniker direkt och att läraren då ibland behöver styra eleverna mot enklare lösningar. Läraren i materialinriktningen trä och metall uppger att eleverna har olika förkunskaper och erfarenheter hemifrån och att undervisningen därför behöver anpassas utifrån elevernas tidigare erfarenheter. Läraren uppger att vissa elever är vana vid verktyg och maskiner medan andra elever behöver mer stöd och längre tid för att känna sig trygga. Vidare berättar lärarna att de samtalar med eleverna om hur arbeten kan utvecklas genom att lägga till detaljer eller välja andra lösningar. Av dokument som begärts in från huvudmannen framgår att eleverna i årskurs 7 i materialinriktningen textil arbetar med virkning i olika svårighetsgrader och att eleverna i årskurs 8 stickar en produkt där de själva väljer svårighetsgrad. I årskurs 9 väljer eleverna en valfri fördjupning i broderi. Läraren i materialinriktningen trä och metall berättar att eleverna får se både enklare och mer avancerade lösningar samt olika designalternativ för att förstå skillnader i svårighetsgrad och kvalitet på arbeten i olika material och tekniker. Vidare framkommer det i intervjuer med elever att lärarna har samma förväntningar på eleverna oavsett bakgrund och könstillhörighet. En elev beskriver att en ny elev i klassen fick en extra genomgång av läraren i materialinriktningen textil för att läraren skulle få veta vad eleven arbetat med tidigare och vilken nivå eleven befann sig på.

Av Skolinspektionens lektionsobservationer och i intervju med elever framkommer att lärarna låter eleverna prova uppgifter på olika nivåer för att eleverna ska utmanas och stimuleras. I materialinriktningen trä och metall arbetar eleverna med olika typer av utmanande uppgifter så som exempelvis en byrå och en svarvad träskål på fot. En elev berättar i intervju att stickning och broderi var utmanande i början.

Lärarna varierar arbetsformerna i undervisningen så att eleverna får möjlighet att dela erfarenheter med andra elever och utveckla lärandet. Lärare och elever berättar att eleverna arbetar med enskilda projekt i båda materialinriktningarna men att eleverna under arbetsprocessen samarbetar genom att hjälpa varandra och ge varandra tips och idéer. Av såväl elevintervjuer som intervju med rektorn framkommer att lärarna uppmanar eleverna till att de ska fråga och hjälpa varandra samt samarbeta i par när de exempelvis ska hålla material vid borrning eller hjälpa till med nålning. Rektorn berättar om en situation där en elev i materialinriktningen trä och metall arbetade med en skiss och uppmanades att diskutera sina idéer med en kamrat. Lärarna beskriver att de använder undervisning i mindre grupp för att utveckla elevernas lärande i de praktiska momenten och för att eleverna ska dela erfarenheter med varandra. Elever i årskurs 9 uppger att läraren i materialinriktningen textil först har en gemensam genomgång för hela gruppen och därefter samlar eleverna i mindre grupper för att eleverna ska lära tillsammans och samtala med varandra om sina arbeten. Det förekommer även att läraren i materialinriktningen trä och metall samlar eleverna i grupp när läraren ser att någon elev använder ett verktyg fel, exempelvis hoppsågen. Läraren samlar eleverna och ser till att eleverna får samarbeta för att utveckla sitt lärande i hur de ska använda hoppsågen. Läraren i materialinriktningen trä och metall berättar att hen brukar ha styrda diskussioner i grupp där eleverna diskuterar olika idéer och lösningar med varandra. Under den gemensamma diskussionen ges eleverna möjlighet att utbyta erfarenheter, diskutera arbetsmetoder och ta del av varandras erfarenheter. Detta bekräftades vid Skolinspektionens lektionsobservation när läraren i materialinriktningen trä och metall lät eleverna undersöka och jämföra träslag utifrån struktur, utseende och egenskaper. Eleverna uppmanas att identifiera och namnge träslagen samt resonera kring vilket träslag de tror är dyrast och mest slitstarkt. Lärare beskriver att elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling får stötta kamrater som inte blivit färdiga med sina arbeten.

Reflektion över process och resultat

Granskningen visar att undervisningen innehåller moment där eleverna löpande reflekterar över arbetsprocess och resultat tillsammans med läraren.

Eleverna får möjligheter att löpande reflektera över sin arbetsprocess tillsammans med läraren för att främja kreativitet och självständighet. Läraren i materialinriktningen textil uppger att eleverna får reflektera kontinuerligt tillsammans med läraren under lektionerna genom att läraren exempelvis ställer individuella frågor till elever om hur olika material, färger och stygn påverkar uttrycket och resultatet i arbetet. Läraren uppger att eleverna får beskriva muntligt hur de tänker och resonera kring olika lösningar och förändringar i arbetet. Under Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen textil ställer läraren reflekterande frågor till en elev som arbetar med fritt broderi såsom "vad händer om du sy på den här sidan?". Läraren i materialinriktningen trä och metall beskriver att eleverna löpande reflekterar under arbetsprocessen. Läraren uppger att eleverna samtalar tillsammans med läraren om kvalitet, funktion och hur arbetet kan utvecklas vidare. Läraren beskriver att eleverna får resonera kring olika lösningar och hur detaljer och utförande påverkar resultatet. Detta bekräftas av Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen trä och metall när läraren under lektionen ställer frågor som "Vad tror du?", "Varför tror du att det blir så?". Även av elevintervjuerna framgår att lärarna ställer frågor om hur eleverna tänker, vad nästa steg är och hur de vill gå vidare. Av intervju med lärare och elever framgår att eleverna i materialinriktningen textil löpande reflekterar och dokumenterar sin arbetsprocess och slutresultat. Eleverna uppger att de skriver i ett dokument som läraren kommenterar. I materialinriktningen trä och metall reflekterar och utvärderar eleverna slutresultatet muntligt tillsammans med läraren. Läraren ställer frågor och samtalar med eleverna om de föremål eleverna har gjort, hur de har tänkt och hur slutresultatet blev. Eleverna uppger att lärarna ställer frågor som exempelvis, "Hur gick det? Är du nöjd?".

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning undervisningens innehåll bidrar till att eleverna utvecklar kunskaper om material och metoder utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Vidare granskas om undervisningen utformas så att eleverna får möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och hur de kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna ges i flera delar möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Material- och metodkunskap utifrån hållbar utveckling

Granskningen visar att undervisningen till viss del ger eleverna fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Däremot får eleverna kunskaper om olika slöjdmetoder som bidrar till hållbara produkter.

Det skiljer sig åt mellan materialinriktningarna i vilken utsträckning eleverna får fördjupa sina kunskaper om olika materials egenskaper samt hur dess ursprung och framställning påverkar miljön. Av intervjuer med lärare och elever framgår att eleverna framför allt i materialinriktningen textil får lära sig om olika materials egenskaper och hur olika material framställs utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Såväl elever som lärare uppger att de i undervisningen till exempel har fått kunskaper om jeansproduktion, vattenförbrukning, vilka material som håller bäst i tvätten, klädindustrins miljöpåverkan och problem kopplade till överkonsumtion. Samtalen har även handlat om överproduktion och det faktum att stora mängder kläder bränns när utbudet överstiger efterfrågan. Eleverna har även fått reflektera över vad som händer med plagg som inte längre används. Läraren har dessutom lyft frågor om arbetsvillkor och barnarbete i Bangladesh. Även av dokument som begärts in från huvudmannen framgår att i lärsplaneringen för årskurs 8 i materialinriktningen textil tar läraren upp om modet och dess historia samt klädesindustrin och dess påverkan på miljön. I intervju med lärare och elever framgår däremot att undervisningen i materialinriktningen trä och metall innehåller få moment där eleverna får fördjupa sina kunskaper om materials framställning eller transporter kopplat till miljöpåverkan. Visserligen framkommer det i såväl intervju med lärare som med elever att eleverna fått lära sig om olika träslag och hur lång tid det tar för träd att växa, om svenskt trä, ek, björk och pårönträd samt priserna på olika träslag.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att få kunskaper om olika slöjdmetoder som bidrar till slöjdprodukter som är användbara, välgjorda eller håller länge. Lärare berättar att de för samtal med eleverna om vikten av att framställa hållbara föremål. Exempelvis berättar lärare i materialinriktningen trä och metall att de i undervisningen samtalar om hållfasthet, dimensioner och hur olika lösningar påverkar kvalitet och hållbarhet. Läraren beskriver att eleverna får vägledning kring hur arbeten ska konstrueras för att hålla över tid och fungera i praktiken. Eleverna har exempelvis fått kunskaper om att ek är ett hårt och hållbart träslag som används till att bygga båtar och golv. Eleverna har också fått resonera om

vilka material som fungerar för olika ändamål. Som exempel nämner läraren att eleverna kan samtala om vilket material som kan användas till ett handtag för att det ska hålla. De har även lärt sig att de ska olja in exempelvis skärbräddor och lådor för att skydda träet och för att produkterna ska hålla längre. Läraren i materialinriktningen textil uppger att eleverna lär sig vara noggranna med det som de tillverkar och får förståelse för att slarv kan göra att produkter inte håller över tid.

Reflektion och val under arbetsprocessen utifrån ett hållbarhetsperspektiv

Granskningen visar att eleverna får reflektera över olika val utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Eleverna får göra självständiga val av metoder för resurshushållning som bidrar till hållbarhet samt får jämföra olika slöjdmaterial utifrån ett miljöperspektiv. Lärare i båda materialinriktningarna och rektorn uppger att resurshushållning och återbruk är centralt i undervisningen. Läraren i materialinriktningen trä och metall uppger att undervisningen handlar om att få ut så mycket som möjligt av träet och att de pratar om att de måste vara sparsamma med material. Eleverna uppger i intervju att de är exempelvis noga med att ta hand om överblivet material genom att använda stuv- och spillbitar till sina föremål och funderar över hur material kan användas på nytt samt hur föremål kan förändras eller utvecklas istället för att kastas. Av dokument som begärts in från huvudmannen och i intervjuer med lärare framgår att elever i materialinriktningen textil har möjlighet att ta med kläder och textila material hemifrån som behöver lagas, justeras och göras om. I intervju ger läraren exempel på att eleverna ska styla och göra om ett plagg som redan finns. Under dessa tillfällen har eleverna möjlighet att reflektera med läraren om olika sätt att arbeta på utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Lärarna i båda materialinriktningarna berättar att eleverna får lära sig att laga föremål, som att till exempel laga hål i tyg eller trä. Elever som undervisas i materialinriktningen textil berättar att de har lärt sig laga hål i tyg exempelvis tröjor. I materialinriktningen trä och metall har eleverna lärt sig laga sprucket trä med sågspån och lim eller att fylla i med sågspån och lim när de har sågat fel för att sedan fila och göra det fint. Elever berättar att lärarna i båda materialinriktningarna har samtalat med dem om att hushålla med resurser och att det finns spillbitar och stuvbitar i båda materialinriktningarna att använda. Elever berättar att de utifrån kunskaperna gör medvetna val av metoder såsom att inte slösa på material. Eleverna uppger exempelvis att de använder spillbitar för att lägga till en detalj och stuvbitar för att sy något mindre. Vidare berättar lärarna att de ser till att eleverna får reflektera över samt välja och jämföra material utifrån ett hållbarhetsperspektiv i båda materialinriktningarna. Läraren i materialinriktningen trä och metall samtalar med eleverna om hur material

kan användas sparsamt och eleverna får resonera kring materialåtgång i samband med planering och konstruktion. Eleverna får även frågor om hur material kan sågas ut för att minska spill. Elever uppger att läraren i materialinriktningen trä och metall berättat att de inte får slösa på träet och att de ska lägga träet på kanten när de sågar samt att de ska samla spillbitar i en låda. I intervju med läraren i materialinriktningen textil framgår att eleverna får reflektera över hur ofta de köper nya kläder, i vilken utsträckning de handlar second hand och vilka konsekvenser dessa val har för miljön. Läraren uppger även att eleverna får reflektera över hur de lägger ut ett mönster på tyg och hur de kan göra för att få så lite spill som möjligt. Såväl läraren som elever uppger att eleverna arbetar med återbruk genom att göra om eller använda saker hemifrån i sina arbeten. De återanvänder jeansstyg och arbetar med att sy om plagg. Elever berättar om att de i årskurs 8 syr exempelvis pennskrin, necessär eller datorfodral av jeansstyg. I intervju med eleverna framgår att eleverna får jämföra olika material, vad som är mer hållbart, stabilt eller böjbart. Eleverna får samtala om olika dimensioner och hur de kan tänka för att spara på materialet och göra arbetet billigare. Läraren i materialinriktningen textil beskriver att eleverna jämför olika tyger och garner och resonera kring vilket material som passar till det eleven ska skapa, hur det producerats och hur materialet påverkar miljön. Av såväl intervjuer som Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att eleverna reflekterar över olika val utifrån hur det egna arbetet påverkar miljön. Under lektionsobservationerna påminner lärarna eleverna om att reflektera över sina val kring användningen av material när de exempelvis klipper till tyg eller sågar till träbitar på ett sätt som inte förbrukar material i onödan.

Identifierat utvecklingsområde

Utvecklingsområde 1

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Ge eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Av läroplanen framgår att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om förutsättningar för en god miljö och en hållbar utveckling och kunskaper om och förståelse för den

egna livsstilen betydelse för hälsan, miljön och samhället.¹ Av kursplanen för ämnet slöjd framgår bland annat följande gällande hållbar utveckling. Slöjd innebär manuellt och intellektuellt arbete i förening vilket utvecklar kreativiteten och handlingsberedskapen samt stärker tilltron till den egna förmågan att hantera olika praktiska problem i vardagen. Detta är betydelsefullt för individens och samhällets utveckling och för att främja hållbar utveckling. Eleverna ska också ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Därigenom kan undervisningen bidra till att eleverna utvecklar ett miljömedvetet förhållningssätt.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det skiljer sig åt mellan materialinriktningarna i vilken utsträckning eleverna får en undervisning som fördjupar deras kunskaper om olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Undervisningen i materialinriktningen trä och metall innehåller visserligen vissa moment kopplade till hållbarhet men eleverna ges endast till viss del möjlighet att fördjupa sina kunskaper. Genom att utforma en undervisning som synliggör olika materials egenskaper ur ett hållbarhetsperspektiv kan eleverna få en fördjupad kunskap och förståelse om olika material och hur dess ursprung och framställning påverkar miljön.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna ger eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning rektorn organiserar skolans jämställdhetsarbete kopplat till slöjdämnet. Vidare omfattar granskningen lärarnas arbete med jämställdhet i slöjdundervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Slöjdämnet omfattas låg utsträckning av ett jämställdhetsperspektiv.

---

¹ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

² Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdamnet

Granskningen visar att rektorn i begränsad omfattning har organiserat slöjdamnet så att elever oavsett könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Rektorn har delvis organiserat så att flickor och pojkar möts i slöjdundervisningen, men ser inte till att elever i årskurs 8 och 9 får göra ett medvetet och underbyggt val av materialinriktning där jämställdhetsperspektivet beaktas. Av samtliga intervjuer och av dokument som begärts in från huvudmannen framgår att samtliga elever läser båda materialinriktningarna växelvis under årskurs 7 och att inför årskurs 8 väljer eleverna en materialinriktning som de vill fördjupa sig i under årskurs 8 och 9. I intervju med rektorn framgår att många flickor väljer materialinriktningen textil och många pojkar väljer materialinriktningen trä och metall. Rektorn beskriver att skolan behöver undersöka orsakerna till detta närmare. Rektorn uppger att valet inte är medvetet och underbyggt utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Även i intervju med eleverna framkommer att eleverna oftast väljer inriktning utifrån vad kamrater väljer. En elev i årskurs 9 uppger att arbeta med trä och metall är fysiskt krävande och därför väljer flickor materialinriktningen textil. Av samtliga intervjuer framgår emellertid att eleverna har möjlighet att kombinera material från de båda materialinriktningarna. Läraren i materialinriktningen textil beskriver hur elever kan arbeta med exempelvis en tavla, en ram eller ett fotbollsspel där trä och textil kombineras. Läraren i materialinriktningen trä och metall bekräftar att detta har fungerat väl och berättar att om någon elev behöver en större utmaning kan lärarna föreslå att annat material läggs till i arbetet. En elev berättar i intervju att hen gjorde en flaggstång i trä och textil, och att hen gick in i textilsalen för att klippa till det tyg som behövdes till flaggan.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Granskningen visar att lärarna sällan lyfter föreställningar och normer om kvinnligt och manligt med eleverna.

Lärarna samtalar sällan med eleverna om olika föreställningar om kvinnligt och manligt samt utmanar sällan eleverna i deras val av material och metod utifrån ett icke-könstraditionellt perspektiv. Läraren i materialinriktningen trä och metall uppger att sådana frågor inte diskuteras i någon större utsträckning, eftersom läraren inte upplever att det finns problem kopplade

till flickor och pojkar i undervisningen. Elever kan vid intervjuer inte heller minnas något tillfälle när lärarna ska ha pratat med dem om slöjdämnet ur ett historiskt perspektiv och hur traditionella föreställningar kring kvinnor och män kan kopplas till ämnet slöjd. Läraren i materialinriktningen textil berättar visserligen att frågor om jämställdhet tas upp i årskurs 8, särskilt inom arbetsområden som rör mode och design samt hur synen på kvinnor och män har förändrats över tid, men då det finns elever som inte har valt materialinriktningen textil så omfattas inte alla elever av detta. Även om det finns enstaka tillfällen som läraren tar upp jämställdhetsfrågor så sker det inte löpande i undervisningen. Eleverna uppger att lärarna varken har samtalat med dem om olika föreställningar kring vad som kan anses kvinnligt eller manligt kopplat till slöjdämnet eller hur föreställningar om könsroller skulle kunna begränsa deras framtida val av utbildning och yrken. Av intervju med lärarna framgår vidare att såväl flickor som pojkar sällan utmanas att prova olika material och metoder som traditionellt sätt kan uppfattas som kvinnligt eller manligt. Lärarna uppger att de inte upplever att de behöver utmana eleverna att göra icke-traditionella könsbundna val. Läraren i materialinriktningen textil uppger att elevernas val främst styrs av deras intresse, den design de vill arbeta med och vilken typ av föremål de vill skapa snarare än vad som anses vara kvinnligt eller manligt. På motsvarande sätt framhåller läraren i trä och metall att elevernas val grundar sig i vad eleverna vill tillverka.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 2

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Organisera så att elevernas val av materialinriktning görs medvetet och underbyggt.

Av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte organiserat så att det val av materialinriktning som eleverna i årskurs 8 och 9 gör varken är medvetet eller underbyggt utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Genom att rektorn ser till att flickor och pojkar görs medvetna om traditionella könsmonster och uppmärksammas på att de kan göra vilket val de vill oavsett könstillhörighet ökar möjligheten till ett underbyggt val. Dessutom ökar möjligheten att normerna kring vad som anses kvinnligt och manligt utvecklas samt att traditionella könsroller motverkas.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn organiserar slöjdämnet så att elevernas val av materialinriktning görs medvetet och underbyggt.

Utvecklingsområde 3

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande:

- Reflektera och diskutera olika frågor kring jämställdhet med eleverna samt utmana eleverna i val av material och metod utifrån föreställningar om kvinnligt och manligt.

Av läroplanen framgår att skolan ska aktivt verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.³

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärarna sällan lyfter frågor kopplat till jämställdhet med eleverna i slöjdundervisningen. Genom att synliggöra och diskutera traditionella könsmonster samt utmana de föreställningar som flickor och pojkar kan ha, ges eleverna möjlighet att utveckla en ökad medvetenhet om könsbundna normer. Detta kan i sin tur bidra till att motverka begränsningar i deras vardag och i framtida val, exempelvis vad gäller utbildning och yrkesinriktning.

---

³ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärare reflekterar och diskuterar olika frågor kring jämställdhet samt utmanar eleverna i val av material och metod utifrån deras föreställning om kvinnligt och manligt. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.⁴

På Skolinspektionens vägnar

X Sofia Granberg

Beslutsfattare
Signerat av: Sofia Granberg

X Sevi Karoussi

Föredragande
Signerat av: Sevi Karoussi

I handläggningen av ärendet har även utredaren Maria Levin deltagit.

---

⁴ [Aktivt jämställdhetsarbete i skolan - Skolverket](#) hämtad 2026-06-11

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Bjärehovskolan den 27 maj 2026 och genomförde en digital intervju med rektorn den 29 maj 2026. Besöket genomfördes av utredarna Sevi Karoussi och Maria Levin.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Lomma kommun med förskoleklass och grundskola, årskurserna 1–9. Förskoleklass och årskurserna 1–6 ingår inte i granskningen. På skolenheten går cirka 590 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Två lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En digital intervju med rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska vissa kvalitetsaspekter i undervisningen i ämnet slöjd i grundskolans högstadium. Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram inom de olika frågeställningarna.

Granskningens frågeställningar

1. I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?
2. I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?
3. I vilken utsträckning omfattas slöjdamnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Kvalitetskriterier

Processinriktat lärarstöd

Lärarstödet är processinriktat så att eleven visas på möjliga alternativ för att kunna utveckla idéer samt utveckla och använda olika strategier för att lösa sin arbetsuppgift.

Lärarstödet är stöttande och innehåller dialog i form av formativ respons under arbetsprocessen.

Utmanande undervisning

Undervisningen är motiverande och utmanande så att alla elever, oavsett nivå i kunnande, stimuleras till utveckling.

Arbetsformerna varierar mellan individuellt arbete och arbete i par eller grupp så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Reflektion över process och resultat

Undervisningen innehåller moment där eleverna löpande uppmanas att, tillsammans med lärare, reflektera över sin arbetsprocess, inklusive resultat, i syfte att främja utveckling av handlingsberedskap, kreativitet och självständighet.

Material- och metodkunskap

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna en fördjupad förståelse av olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna kunskap om slöjdmeter för framställning av funktionella och hållbara slöjdprodukter.

Reflektion och val under arbetsprocessen

Undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och välja hur de i den egna slöjdprocessen kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Rektor organiserar slöjdämnet så att elever, oberoende av könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Läraren reflekterar och diskuterar föreställningar och normer om kvinnligt och manligt tillsammans med eleverna.

Läraren arbetar inom undervisningen för att vidga och utmana elevernas föreställningar utifrån icke-könstraditionellt perspektiv i val av material och metod.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.⁵

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁶ Vidare ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.⁷

Av skollagen framgår vidare att alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.⁸

Av läroplanen framgår att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.⁹

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd.¹⁰ I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår att skolan ska:

---

⁵ 26 kap. 20 § skollagen.

⁶ 1 kap. 4 § skollagen.

⁷ 1 kap. 5 § skollagen.

⁸ 3 kap. 2 § skollagen, se även 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen gällande extra anpassningar och särskilt stöd.

⁹ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹⁰ 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

- erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt
- ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga.

Lärarna ska:

- sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.
- ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan och ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel
- organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga, upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt samt successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar.¹¹

Undervisningen i ämnet slöjd ska enligt kursplanen syfta till att eleverna utvecklar förmågan att formge och framställa föremål genom att arbeta med olika material och hantverkstekniker. Eleverna ska bland annat:

- ges möjligheter att utveckla sin skicklighet i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar
- ges förutsättningar att arbeta med färg, form och funktion för att skapa olika estetiska och kulturella uttryck
- ges förutsättningar att utveckla idéer samt överväga olika lösningar och tillvägagångssätt i slöjdarbetet
- ges möjligheter att reflektera över arbetsprocesser och resultat för att fördjupa sitt lärande.¹²

Det centrala innehållet i slöjd för årskurs 7–9 består av följande tre delar: Slöjdens material, verktyg och hanterverkstekniker, slöjdens arbetsprocesser samt slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling. Innehållet i undervisningen inom ”slöjdens arbetsprocesser” handlar bland annat om slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning samt reflektion över arbetsprocessen och resultatet. Det

---

¹¹ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹² Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

handlar även om hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.¹³

När det gäller kunskaper om hållbar utveckling framgår i läroplanens första del avseende skolans uppdrag att en viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Genom ett miljöperspektiv får eleverna möjligheter att både ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.¹⁴

Vidare anges i kursplanen för slöjd att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att reflektera över arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling. En del av det centrala innehållet för årskurs 7–9 handlar bland annat om jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.¹⁵

Avseende skolans jämställdhetsarbete och jämställdhetsperspektiv i undervisningen framgår följande i läroplanens första del. Skolan ska:

- aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet
- synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling
- organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹⁶

Vidare framgår att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. Skolan ska också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska

---

¹³ Ibid.

¹⁴ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹⁵ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

¹⁶ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter.¹⁷

I läroplanens andra del anges vidare att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska:

- bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet
- utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet.

Läraren ska:

- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor
- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.¹⁸

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.¹⁹ Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas förutsättningar och behov.²⁰ På skolenhetsnivå ansvarar rektorn för att det görs ett arbete med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.²¹

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår bland annat att rektorn:

- har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen
- ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna
- har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och

---

¹⁷ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹⁸ Lgr22, 2.1 Normer och värden.

¹⁹ 2 kap. 9 § skollagen.

²⁰ 2 kap. 10 § skollagen.

²¹ Se 4 kap. 4–6 §§ skollagen.

organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²²

---

²² Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar.